

A NEMZETKÖZI VÁNDORLÁS HATÁSA MAGYARORSZÁG NÉPESSÉGÉNEK VÁLTOZÁSÁRA¹

HABLICSEK LÁSZLÓ

Bevezető

A vándorlás a népességváltozás harmadik komponense. Sokáig a népesség változására gyakorolt befolyását tekintve is a harmadik pozíció illette meg a termékenység és a halandóság *után*. Csak a második demográfiai átmenet elmélete adott impulzust ahhoz, hogy a termékenység-centrikus reprodukciós modellt egy többtényezős konstrukció váltsa fel, melyben a vándorlás is szerepet kap. Egyre több országban számítanak arra, hogy a pozitív vándorlási egyenleg részben vagy egészben ellensúlyozza a természetes fogyást, vagyis a népesség öregedésének azt a következményét, hogy a halálozások száma meghaladja a születéseket.

Magyarországon több mint két évtizede csökken a népesség száma. Az 1980. évi népszámlálás 10,7 millió főt, az 1990. évi 10,4 millió főt, a 2001. évi 10,2 millió főt mutatott ki. A létszámcsökkenés miatt jelentősek a közvéleményben az aggodalmak, különösen amiatt, hogy a fogyás együtt jár a korösszetétel nagyfokú további előregedésével. A létszámcsökkenés mérséklésére elsősorban a termékenység növelését tartják fontosnak, de újabban a halandóság javítása és a pozitív vándorlási egyenleg elősegítése is egyre nagyobb hangsúllyal merül fel.

A migráció szerepének erősödését eredményezte a külföldiek tartós és jelentős bevándorlása az 1990-es években. Magyarország vonzerejének növekedésével már nemcsak a korábban kivándorolt honfitársak tértek vissza. Megjelentek a környező országokban élő magyar és nem magyar nemzetiségűek, más európai és Európán kívüli országok polgárai. Bár a folyamat még a kezdetén tart, és egyelőre nem lehet tudni, milyen intenzitással folytatódik, de kétségtelen, hogy Magyarországon az egyre jelentősebbé váló, külföldi származású népesség kialakulása – demográfiai időtávon mérve – napirenden van.

Mindaddig azonban, amíg nemzetközi vándorlással kiegészített, demográfiai alapon végrehajtott népesség-előreszámítások, modellszámítások, hatásvizsgálatok nem készülnek, a migráció hatásait sem lehet jól becsülni.

A KSH Népességtudományi Kutatóintézetben az elmúlt években tettük meg az első lépéseket nemzetközi vándorlással kibővített népesség-előreszámítások

¹ A tanulmány az 5/0084/2002-es számú NKFP kutatás keretében készült.

készítésére. Híressé váltak a nemzetközi vándorlás népességi hatásait bemutató múltból induló előreszámítások (*Hablicsek – Illés 1997*)², illetve a nemzetközi vándorlás jövőbeni hatásait taglaló forgatókönyvek (*Hablicsek – Tóth 2000*)³. A két vizsgálat azt mutatta ki, hogy a külső migráció a múltban jelentős negatív, a jövőben még jelentősebb pozitív hatást fejt ki a népességfejlődésre, bár egymagában nem oldja meg az utánpótlási problémákat. A Magyar Kormány kidolgozás alatt álló népesedéspolitikai koncepciója is jelentős figyelmet szentel a nemzetközi vándorlásnak, a termékenységgel és a halandósággal egyenrangúan kezeli.

Jelen tanulmány három témakörrel foglalkozik:

- Bemutatjuk a Magyarországot érintő nemzetközi vándorlás fő adatait.
- Megvizsgáljuk a nemzetközi vándorlás különböző volumeneinek a népesség létszámára és korösszetételére gyakorolt jövőbeni hatásait.
- Modellszámításokkal becslést adunk a külföldi eredetű (1990-től bevándorolt) népességre, annak számára és összetételére.

1. A Magyarországot érintő nemzetközi vándorlás fő adatai

Az elemzéseket nagymértékben korlátozza, hogy a nemzetközi vándorlás statisztikailag a legnehezebben megfogható és mérhető jelenségek közé tartozik, az adatok általában hiányosak, pontatlanok, a vándorlással, vándorlókkal kapcsolatos fogalmi rendszerek nem egységesek.

1.1. Népszámlálások közötti vándorlási egyenlegek

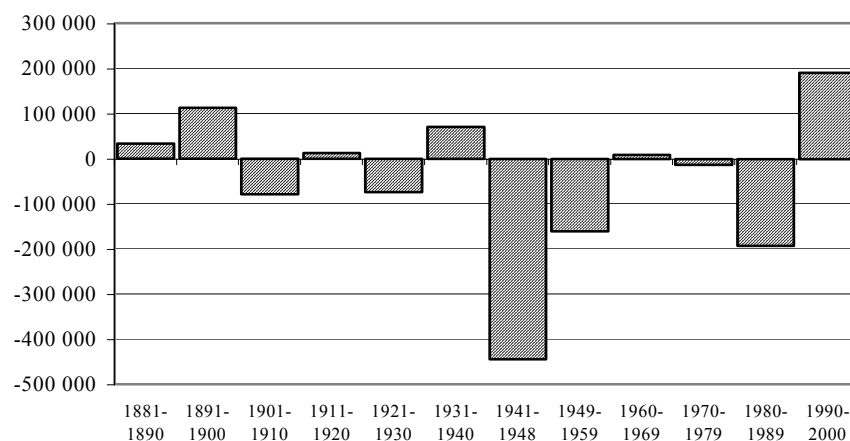
A nemzetközi vándorlás egyik lehetséges mérőszáma a népszámlálások közötti vándorlási egyenleg. Egyik népszámlálástól a következőig a népességet tovább lehet vezetni a természetes népmozgalom alapján, és az így adódó népességszámok, valamint az új népszámlálás népességszámainak különbsége utal egy népességtöbbletre vagy -hiányra, melynek oka a nemzetközi vándorlás (is) lehet. A népszámlálások közötti vándorlási egyenlegek az I. ábra szerint alakultak Magyarország mai területén 1880 és 2001 között.

Az ábrán az 1921 előtti időszakban a vándorlási különbözetek kétféle vándormozgalom egyenlegei. Egyfelől a történelmi Magyarország és a mai országterület közötti belső vándormozgalom, másfelől a korábbi, országhatáron túlra irányuló, illetve onnan jövő vándorlás játszik benne szerepet.

² *Hablicsek L. – Illés S.*: A külső vándorlások népességi hatásai 1955–1995 között. KSH NKI Kutatási Jelentései, 58. 1996/3, 93 o.

³ *Hablicsek L. – Tóth P. P.*: A nemzetközi vándorlás szerepe a magyarországi népesség számának megőrzésében 1999–2050 között. Demográfia, 43. évf. 2000/1. sz. 11–46. o.

A vándorlási különbözetek nagysága hullámzó módon alakult. Az 1881–1900 közötti években egyértelmű nyereség látszik. 1921-től mérsékelt „el-vándorló” a népesség. 1940–1960 között, majd az 1980-as évek folyamán jelentős vándorlási veszteségek jöttek létre, legalábbis a népszámlálások közötti vándorlási egyenleg szerint. 1990–2001 között a mérleg megfordult.

I. Népszámlálási vándorlási különbözetek (ezer fő)
Balance of migration between two population censuses (thousand people)

1.2. Magyarország és az Európai Unió

Az Európai Unió népessége az utóbbi negyven évben jelentős mértékben gyarapodott a nemzetközi vándorlás következtében. A népszámlálások közötti vándorlási egyenlegek alapján a bevándorlók száma 15 millióval meghaladta a kivándorlókét. Természetesen ez a szám messze nem tükrözi a migráció tényleges mértékét, a vándorlásban részt vevők számát, ami akár tízszerese is lehet az egyenlegnek (1. táblázat).

*1. Korrigált nemzetközi vándorlási egyenlegek alakulása
az Európai Unió országaiban*
*Corrected balance of international migration in the countries of
the European Union*

Ország	1000 fő						Népesség- arány (%)
	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000	Összesen	
EU-15	894,1	2 360,9	2 559,6	8 629,0	680,4	15 124,0	4,0
EUR-11	1 018,0	2 257,4	1 925,7	6 844,1	482,0	12 527,2	4,3
B	155,1	81,0	5,5	101,9	12,1	355,6	3,5
DK	9,2	42,1	37,1	131,5	10,1	230,0	4,3
D	1 918,0	938,6	1 670,4	3 835,2	105,3	8 467,5	10,3
EL	-385,2	159,7	208,1	391,4	23,9	397,9	3,8
E	-699,0	-19,1	-94,4	295,5	20,8	-496,2	-1,3
F	1 993,5	742,9	510,5	589,4	55,0	3 891,3	6,6
IRL	-178,7	102,3	-197,2	71,2	20,0	-182,4	-4,8
I	-918,7	-196,0	-151,5	1 150,8	181,3	65,9	0,1
L	14,9	26,5	13,0	41,5	3,6	99,5	22,9
NL	68,9	312,0	207,9	361,3	53,1	1 003,2	6,3
A	54,6	80,2	133,5	334,8	17,3	620,4	7,7
P	-1 240,1	219,3	-204,6	-8,0	11,0	-1 222,4	-12,2
FIN	-150,4	-30,2	32,7	65,7	2,4	-79,8	-1,5
S	175,9	118,3	146,5	210,5	24,4	675,6	7,6
UK	76,1	-216,6	242,1	1 051,6	140,0	1 293,2	2,2
H	9,1	-12,9	-192,4	174,3	17,4	-4,4	-0,0

Forrás: European Social Statistics – Demography 2001. Eurostat. CR-ROM

Ha az 1960 és 2000 közötti összesített népszámlálási vándorlási egyenlegek 100 lakosra jutó nagyságát tekintjük, e szerint a legnagyobb befogadó ország – Luxemburg után – Németország, ahol a migrációs nyereség az összlakosság 10%-át teszi ki. Az EU-15 átlagos, a lakosság 4%-ára rúgó többletét további négy ország: Hollandia, Ausztria, Franciaország és Svédország nyeresége számottevően meghaladja. A másik póluson Portugália áll, amely lakosságának 12 százalékat veszítette el az utóbbi negyven év vándormozgalmának következtében.

Ami a migráció és a természetes népmozgalom összhatását illeti, az EU-15 országok népességszáma 1960–2001 között 63 millió fővel gyarapodott, amiből 48 millió a születési többlet, 15 millió pedig a vándorlási egyenleg. Az arány az 1990-es években megfordult: a népesség száma 14 millió fővel növekszik, amiből már több mint 9 millió köszönhető a nemzetközi vándorlásnak.

Még erősebb a migráció hatása a korösszetételre. Úgy becsülhetjük, hogy az időskori függőségi arány, tehát az idősek és az aktív korúak aránya a vándorlás pozitív hatása nélkül 3, a fiatalok függőségi arány 4, a teljes függőségi arány 7

százalékponttal magasabb lenne. A vándorlás tehát nemcsak a népesség számát, de korösszetételét is jelentősen módosította, lassítva az öregedési folyamatot az Európai Unióban.

Magyarország (lásd az 1. táblázat utolsó sorát) a nemzetközi vándorlás tekintetében nem különbözik jelentősen az EU-15 tagországoktól. Különösen nem az 1990-es években, amikor a népesség létszámához mérten az EU-15 átlagához közel fogadott bevándorlókat.

1.3. A nemzetközi vándorlás főbb adatai az 1990-es években

Az 1980-as évek végétől megindult új népességmozgások jelentős bevándorlást jelentenek Magyarországra. Az ezzel kapcsolatos létszámadatok a korábbiaknál nagyságrenddel nagyobbak lettek, ugyanakkor a számbavételt nehezítik a különböző fogalmak közötti átfedések, illetve a személyek nyomon követése a fogalmi kategóriák között.

A Magyarországra érkező külföldiek esetében az elmúlt időszakban az alábbi kategóriákkal kellett számolni:

- turistalátogató 30 napig, illetve vízumkötelezettség esetén a vízum érvényessége idejéig;
- 12 hónapnál rövidebb tartózkodási engedéllyel rendelkezők;
- legalább 1 év időtartamra szóló tartózkodási engedéllyel rendelkezők;
- menekültek, menedéket kérők;
- visszatérő magyar állampolgárok;
- bevándorlók, akik megfelelnek a letelepedés kritériumának, az önálló élethez szükséges lakhatási és munkafeltételekkel rendelkeznek;
- új állampolgárok, akik huzamosabb (1–3–8 éves) magyarországi tartózkodás után nyújtották be az állampolgársági kérelmet.

Témánk szempontjából két sokaság érdemel kitüntetett figyelmet. Amennyiben a népesség számának változását tartjuk szem előtt, akkor a *nemzetközi vándorlás (teljes) egyenlegét* vizsgáljuk. Ebben egyaránt szerepelnek a külföldiek és a magyar népességbe tartozó magyar állampolgárok országhatárunkat átszelő vándorlásai. Viszont a külföldi eredetű népesség becsléséhez a *külföldiek (Magyarországot érintő) vándorlási egyenlegét* (bevándorlásait és kivándorlásait) alkalmazzuk. Jelentős különbség van a külföldiek és a magyar állampolgárok nemzetközi vándorlási adatainak minőségében, az előbbiek javára.

Az elérhető adatokat a 2. táblázat tükrözi:

2. Nemzetközi vándorlási egyenleg az 1990-es években
Balance of international migration in the 1990s

Naptári év	A belépő és eltávozó külföldi vándorlók egyenlege	A visszatérő és eltá- vozó magyar állam- polgárok egyenlege	Vándorlási egyenleg összesen
1990	25 971	-657	25 314
1991	17 598	-265	17 333
1992	10 519	0	10 519
1993	13 496	893	14 389
1994	10 374	2 237	12 611
1995	11 607	655	12 262
1996	10 901	441	11 342
1997	11 355	265	11 620
1998	13 709	501	14 210
1999	17 691	910	18 601
2000	17 976	1 210	19 186
2001	18 364	1 124	9 691*
2002	13 835	1 145	3 538*
Összesen	193 396	8 459	180 616

Forrás: Demográfiai Évkönyv, 2003, illetve saját számítás.

* A népesség továbbszámításához figyelembe vett vándorlási egyenleg.

A táblázatból kitűnik, hogy a nemzetközi vándorlás fő adatai csaknem magyarázzák az 1990-es években halmozódott nemzetközi vándorlási különbözetet. Hiszen a népszámlálási különbözet – 2001. január 1-jére számítva – 195 ezer fő, s ebből a táblázat szerint 186 ezer főt magyarázna a külföldi és a magyar állampolgárok vándorlási egyenlege. Ugyanakkor a magyar állampolgárok statisztika által kimutatott pozitív egyenlege nehezen hihető. Számszakilag ugyan elképzelhető, hogy a pozitív egyenleg az 1990. évi népszámláláskor külföldi tartózkodás miatt össze nem írt személyeket is tartalmazza, de adatok híján ez csak vélekedés.

Az, hogy a nemzetközi vándorlás flow-egyenlege kisebb a népszámlálási vándorlási különbözetnél (pontos statisztikai egyezéseket feltételezve), nem meglepő. A vándorlók ugyanis fiatal népességet képeznek, amely alacsony gyermekszám mellett is *szaporodik*. Ezt a nemzetközi vándorlás *multiplikatív hatásának* nevezzük.

A 2. táblázat teljes vándorlási egyenleg oszlopának utolsó két adata a népesség továbbszámításánál figyelembe vett vándorlási egyenleg. 2001-től a KSH áttért a nemzetközi vándorlással kibővített népesség-továbbszámításra. Ennél 2001-ben nemzetközi vándorlási egyenleg gyanánt 9691 főt, 2002-ben 3538 főt vettek figyelembe, mindkét esetben lényegesen kevesebbet, mint amennyi a vándorlási „flow” adatokból kiszámítható.

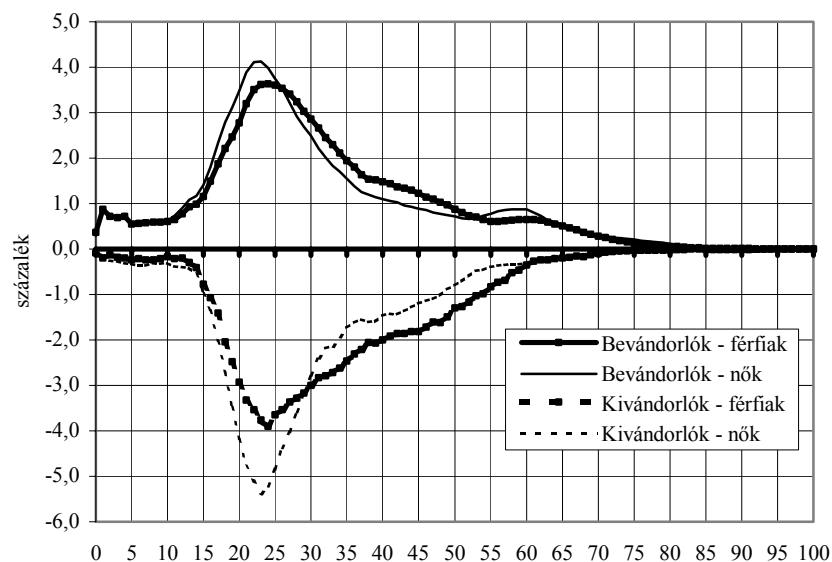
1.4. Bevándorlók, tartósan Magyarországon tartózkodó külföldiek

A külföldi állampolgárok Magyarországra történő legális vándorlása az 1990-es években a bevándorlási engedély, illetve a huzamos időre szóló tartózkodási engedély kiadásával megragadható volt. Korábban jelentős volt az egyéb módon (pl. menekültként) történő bejövétel is, de az 1990-es évek közepétől lényegében egyetlen kategória maradt: a bevándorló, illetve huzamos időre szóló tartózkodási engedéllyel rendelkező (ami lényegét tekintve egy és ugyanaz). A külföldiek kivándorlásának regisztrálása a bevándorlási, tartózkodási engedély esetleges megvonásával, leginkább az engedély időtartamának lejártával történt.

Ami a bevándorlók és a kivándorlók korösszetételét illeti, azt állapíthatjuk meg, hogy a korprofilok a klasszikus vándorlási kormegoszlásokat követik. Vagyis a vándorlók masszív többsége 20-as éveiben járó fiatal. A bevándorlók-nál a családok vándorlását jelzi a kisgyermek magasabb aránya, míg a nyugdíjba vonulással megnövő vándorlási kedvet az időskori csúcs megjelenése, ahogy az a következő ábrán látható.

A kormegoszlásokat mozgó átlagos eljárással simították, amire a kis esetszámok miatt is szükség volt. Nemek szerint a bevándorló külföldiek kormegoszlása egészen hasonló, ugyanez mintha fennállna a kivándorlóknál is, csak ott a sokkal kisebb esetszámok miatt bizonytalanabb módon.

Életkor szerint a bevándorlóknál jól látható a fiataalkori emelkedés és az időskori kiemelkedés mellett a jellegzetes, masszív fiataalkori csúcs a 15–35 éves korintervallumban. A kivándorlóknál mindebből csak a középső csúcs marad meg, mintegy egy évvel elcsúsztatva. Ennek lehetséges magyarázata, hogy a családdal vándorló fiatalok stabilabban maradnak itt, mint egyedülálló kortársaik. Az idős bevándorlók is sokkal kevésbé hajlamosak a tovább-, illetve visszavándorlásra, mint a fiatalok. Végül az adatok azt sugallják, hogy a magyarországi beilleszkedésben az első pár év döntő jelentőségű a külföldiek maradása, illetve elvándorlása szempontjából.

Forrás: KSH adatközlés.

II. A bevándorló és kivándorló külföldiek kor megoszlása, 2000–2001 (%)

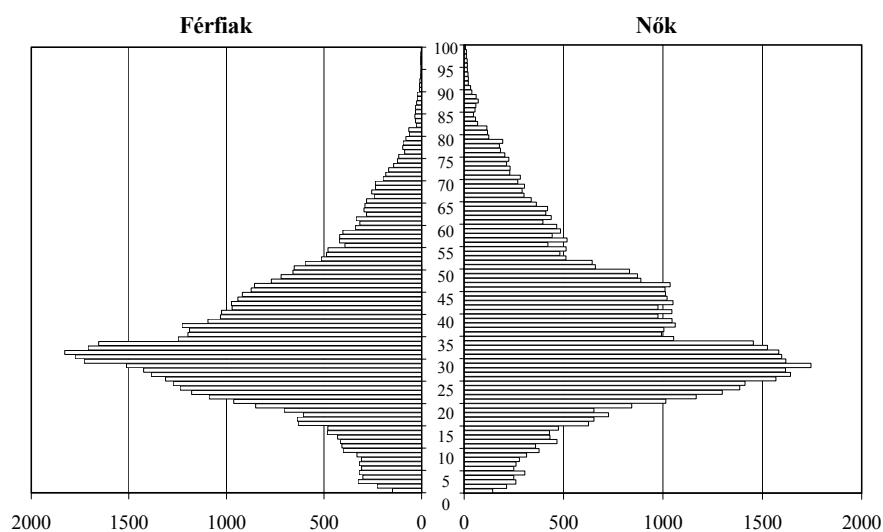
Age structure of immigrant and emigrant foreigners, 2000–2001 (%)

A Magyarországon (huzamosan) tartózkodó külföldiek száma 2001. január 1-jén 110 ezer fő volt. Ez csökkentett (revízió utáni) létszám, miután 2000. január 1-jén ez a csoport még 153 ezer fős volt. Az állomány enyhe nőtöbbletet mutat, a nők száma 57 ezer, a férfiaké 53 ezer fő.

A Magyarországon tartózkodó külföldiek kor megoszlása tipikusan a bevándorlókra jellemző. Az átlagos kor 35,9 év, zömük 20–59 éves (lásd a következő táblát és a korpiramist).

3. A Magyarországon tartózkodó külföldiek korjellemzői, 2001
Age distribution of the resident aliens in Hungary, 2001

	Férfiak	Nők	Együtt
Létszám (fő)			
0–19 éves	8 638	8 318	16 956
20–59 éves	40 462	41 656	82 118
60+ éves	4 478	6 476	10 954
Összesen	53 578	56 450	110 028
Megoszlás (%)			
0–19 éves	16,1	14,7	15,4
20–59 éves	75,5	73,8	74,6
60+ éves	8,4	11,5	10,0
Átlagos kor (év)	35,0	36,7	35,9

III. A Magyarországon tartózkodó külföldiek korpíramisa, 2001. 01. 01.
Population pyramid of the resident aliens in Hungary, 01. 01. 2001.

Ami a magyarországi bevándorlás forrásait illeti, a 2002. évi kimutatások szerint, román állampolgár (túlnyomórészt romániai magyar) a tartózkodó személyek között 45 ezer fő, az összes tartózkodó 38 százaléka. További 19 százalék jött más szomszédos országból. Az összes itt-tartózkodó külföldi bevándorló 84%-a európai állam polgára, szám szerint 98 ezer fő. Ázsiából érkezett 14

ezer fő, 12%, máshonnan 4% (4. táblázat). A szomszédos országokban élő magyar nemzetiségű lakosság (2001-ben mintegy 2,5 millió fő) a bevándorlás tartós, de nem egyedüli forrását jelentheti a következő időszakban is.

*4. A Magyarországon tartózkodó külföldiek
állampolgárság szerint, 2002
Immigrant population by citizenship, 2002*

Ország, térség	2002 tény (fő)	2002 tény (%)
Románia	44 977	38,6
Többi környező ország	22 153	19,0
Európa többi országa	30 510	26,2
Európa összesen	97 640	83,9
Kína, Vietnam, Mongólia	9 942	8,5
Többi ázsiai ország	4 459	3,8
Ázsia összesen	14 401	12,4
USA	1 688	1,4
Egyéb országok	2 700	2,3
Mindösszesen	116 429	100,0

Forrás: Demográfiai Évkönyv, 2003

2. Modellszámítások a migráció különböző szintjeinek népességi hatásaira

A 2001–2050 előreszámítási periódusra készített modellszámításokkal azt mérjük meg, hogy *a termékenység és halandóság jövőre vonatkozó közepes hipotézise mellett* milyen hatása van a nemzetközi vándorlás különböző egyenleg-szintjeinek a népesség számára és korösszetételére hosszú távon. Három vándorlási szintet vizsgálunk: –10 ezer főt, +10 ezer főt és +30 ezer főt évente. Ezek a szintek 2005-től érvényesek 2050-ig.

1. Modellszámítás –10 ezer fős vándorlási egyenleggel

2. Modellszámítás +10 ezer fős vándorlási egyenleggel

3. Modellszámítás +30 ezer fős vándorlási egyenleggel

Mindhárom modellszámításban a közepes termékenységi és élettartam feltételezések azt jelentik, hogy a teljes termékenységi arányszám a jelenlegi 1,3-ról 2030-ig 1,6-ra növekszik, a férfiak és a nők születéskor várható élettartama pedig a jelenlegi 68 és 77 évről 2050-ig 77 és 83 évre emelkedik. A modellszámítások *alkotóelem-módszerrel* készültek.

A negatív vándorlási egyenleg egy olyan állapotot tükrözne, amikor a bevándorlás – például szigorú uniós előírások, a hazai munkaerő-piacot védő politika, a környező országok magyar nemzetiségeinek bevándorlását fékező

politikája stb. hatására – jelentősen mérséklődik, ugyanakkor a kivándorlás a fejlett uniós országok munkaerő-piacának megnyílásával, elhúzódó hazai modernizációs felzárkózás mellett erősen megugrik.

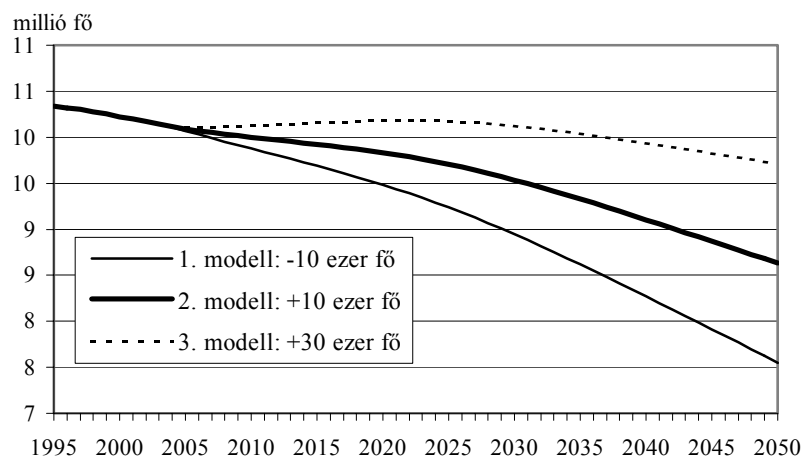
A +10 ezer fős egyenleg egyaránt számol egy élénk bevándorlással (hosszabb távon 20 ezer érkező és 2–5 ezer távozó külföldi) és az állampolgárok lényeges kivándorlásával is (5–8 ezer fő évente). Ez a feltételezés áll ma a realitások középpontjában, ehhez hasonló szinttel számolnak a hivatalos népesség-előreszámítások is.

Amennyiben Magyarország vonzereje az uniós tagsággal és látványos gazdasági felemelkedéssel jelentősen növekedne, nem lenne kizárható magasabb, sőt igen magas vándorlási egyenlegek létrejötte sem. A +30 ezer fős modell ennek hatásait hivatott bemutatni.

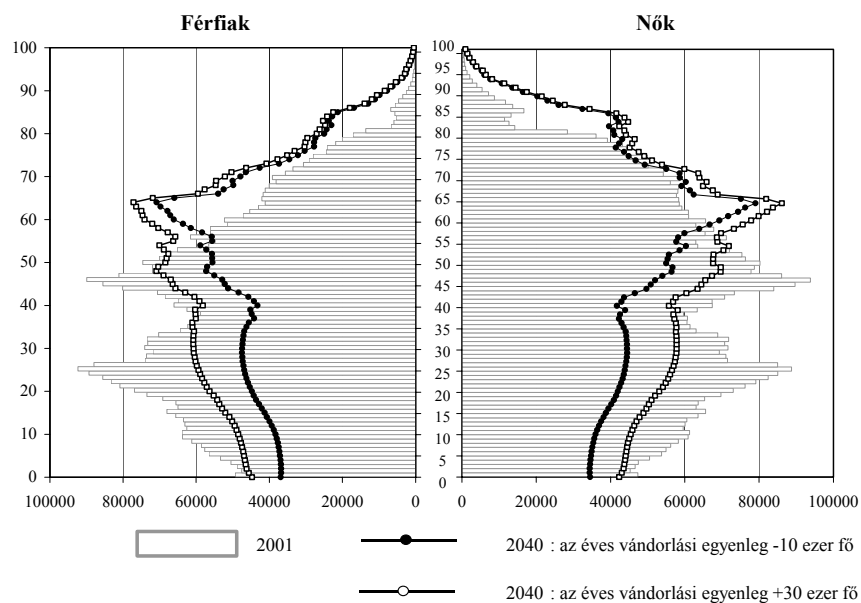
2.1. Főbb eredmények

Az éves egyenlegek 2005–2050 között a megadott szinten változatlanok, ebben az időszakban tehát –450, +450 +1 millió 350 ezer fős vándorlási hiányt, illetve többletet jelentenek. Ez azonban nem a teljes vándorlási hatás, hiszen a bevándorlóknak gyermeke születik, meghalnak, a kivándorlók külföldön születtő gyermekei és halálozásaik pedig „hiányoznak”. Azt mondjuk, hogy a vándorlók „megsokszorozzák” önmagukat.

A –10 ezer fős vándorlási egyenleg mellett a demográfiai krízisszituáció növekedése, hosszú távra szóló prolongálása következne be. A népesség száma ebben a modellszámításban mindössze 7,5 millió fő lenne 2050-ben. Az élveszületések évi száma csak kétharmada a mostaninak, a kissé csökkenő halálozás-szám pedig erősen emelkedő halálozási arányt takar: a mostani 13,3 ezrelékről 16,6 ezrelékre. Ennek nyomán a természetes fogyás éves mértéke csaknem megduplázódik, a tényleges fogyás pedig meghaladja az évi 70 ezer főt is. A korösszetétel erősen tovább öregszik. A 0-19 évesek száma 2,4 milliőről 1,4 millióra, az aktív korúak (20–64 évesek) száma 6,3 milliőről 4 millióra (!) csökken. Az idősek (65+ évesek) száma ezzel szemben 1,5 milliőről 2,2 millióra emelkedik, arányuk a mai 15 százalékról 29 százalékra nő. 2050-ben kétszer annyi idős ember él majd, mint fiatal. Megnégyeszeresedik a legidősebbek (90+ évesek) száma.

IV. A népesség száma a modellszámításokban, 1995–2050 (millió fő)
Population number in the model calculations, 1995–2050 (millions)

V. A népesség korpiramisa 2001-ben és két modell szerint 2040-ben
Population pyramid in 2001 and in 2040 according to two models

Ehhez képest a +10 ezer fős egyenleggel számított modell jóval kedvezőbb népességfejlődést mutat, már ami a létszámot és az öregedés mértékeit illeti. A népesség száma 8,6 millió fő, még mindig igen alacsony szintű, hiszen a 2001. évi szinthez (10,2 millió fő) képest még mindig 1,6 millió fővel, 15 százalékkal kevesebb. Több viszont a születésszám: éves szinten 75 ezer fő az előző modell 63 ezrével szemben. *Ez a bevándorlási többletből származó születéstöbblet*, a 900 ezer fős vándorlási különbözet tehát 12 ezer fős születésnövekményt ad a század közepére, ami arányát tekintve jóval nagyobb a teljes népesség születési arányánál (13,3 ezrelék a 8,6 ezrelékkel szemben). Még ennél is nagyobb a bevándorolt népesség gyermekvállalása, ha figyelembe vesszük a közülük meghaltakat is. Összességében, 2005–2050 között a +20 ezer fővel *több* évenkénti vándorlási egyenleg hatására az összes vándorlási többlet 900 ezer fővel növekszik, a születések száma 320 ezer fővel lesz több, és 162 ezerrel többen halnak meg, a bevándorlókra is a honi népesség demográfiai paramétereit feltételezve. A teljes vándorlási hatás tehát $900+320-160=1$ millió 60 ezer fő.

Több bevándorló – a speciális fiatal korösszetétel miatt – érzékelhetően módosítja (fiatalítja) a korösszetételt is. 240 ezer fővel növekszik a fiatalok, 700 ezer fővel (!) az aktív korúak száma. Ilyen időtávon a bevándorolt népesség idős korba lépése is jelentős, és ez az egyébként is bejövő időskorúak mellett *emeli az idősek számát is*, 150 ezer fővel. Mérséklődik az öregedési index, az idősek aránya. A társadalom eltartási terhei csökkennek.

A +30 ezer fős vándorlás az előzőeknél is markánsabb hatásokkal jár. A népesség száma 2050-ben 9,7 millió, a mai szinttel már összemérhető. Ez a vándorlási többlet-szint hosszú időn keresztül 10 millió fő feletti népességszámot biztosít. A bevándorlók gyermekvállalása az éves születésszámokat mintegy két évtizedig 100 ezer fő körül tartja, 2050-ben a születésszám „csak” 10 ezerrel kevesebb a mostaninál. Az aktív korban lévők száma az előző változatok több-milliós csökkenései helyett csak 900 ezer fővel mérséklődik. Az öregedési folyamat is lassabban halad előre, mint az előző esetekben, leszámítva, hogy még jobban, a jelenlegi számhoz képest közel egymillióval emelkedik az idősek száma.

Igen jellegzetesen alakulnak a függőségi arányok. A mindenkori bevándorlók a törzslakossággal összemérhető (a hipotézisek szerint azonos) élettartam és termékenység hatására csökkenő és öregedő népességcsoportot képeznek. Emiatt a jelentős bevándorlás apadásával szinte egy időben a népesség öregedése felgyorsul, kialakul vagy meglődül a létszámcsökkenés. Éppen úgy, ahogyan ez a belföldi vándorlásoknál a nagyvárosaink esetében bekövetkezett.

A modellszámításokban ebből annyi látszik, hogy az idősek és az aktív korúak aránya, az ún. időskori függőségi ráta minden modellben igen határozottan emelkedik, függően a vándorlási egyenleg nagyságától. A közepes – +10 ezer fős egyenleggel számoló – modellben az arány a század közepére megkétszereződik, a +30 ezer fős vándorlási egyenleg esetén is 87 százalékkal emelkedik.

Vagyis az idős népesség – tegyük hozzá: megfelelő színvonalon meglehetősen drága – eltartását a bevándorlás sem oldja meg. Annál is inkább, mert közben a teljes függőségi arány is emelkedik. A 6. táblázat szerint az aktív népességre számított eltartási teher 30–45 százalékkal nő a következő 50 évben.

5. Függőségi arányok 2050-ben a modellszámítások szerint
Dependency ratios in 2050 according to the model calculations

Függőségi arányok	2001	1. modell –10 ezer	2. modell +10 ezer	3. modell +30 ezer
Fiatalkori (0-19/ 20-64)	0,375	0,343	0,344	0,343
Időskori (65+ / 20-64)	0,245	0,547	0,497	0,460
Teljes = fiatalkori + időskori	0,620	0,891	0,841	0,803

További lényeges szempont a vándorlás megítélésében az aktív korúakra gyakorolt létszámhatás. A bevándorlási többlet túlnyomó része ezt a korcsoportot gyarapítja, az elvándorlás pedig itt csökkent leginkább. A vándorlás korösszetétele miatt ráadásul különbség van a rövid távú hatás korintervalluma és a hosszabb távú, halmozódó hatás korintervalluma között: előbbi a fiatalabb munkavállalási korúakat érinti leginkább, utóbbi pedig egyre jobban megoszlik a teljes aktív életszakaszon. A modellekben az aktív korúak száma a következő táblázat szerint alakul:

6. Az aktív korúak létszáma a modellszámítások szerint, 2001–2050
Number of the population of economically active age according to the model calculations, 2001–2050

	2001	2010			2025			2050		
		1. modell	2. modell	3. modell	1. modell	2. modell	3. modell	1. modell	2. modell	3. modell
Létszám (ezer fő)										
20–39 évesek	2 909	2 868	2 929	2 991	2 107	2 295	2 484	1 642	1 969	2 297
40–59 évesek	2 852	2 706	2 722	2 738	2 742	2 852	2 962	1 829	2 134	2 439
60–64 évesek	534	590	595	600	521	533	545	524	587	650
20–64 évesek	6 295	6 164	6 246	6 329	5 370	5 680	5 991	3 995	4 690	5 386
Arány (%)										
20–39 évesek	28,5	29,0	29,3	29,5	22,8	23,6	24,4	21,7	22,8	23,6
40–59 évesek	28,0	27,4	27,2	27,0	29,7	29,4	29,1	24,2	24,7	25,1
60–64 évesek	5,2	6,0	5,9	5,9	5,6	5,5	5,4	6,9	6,8	6,7
20–64 évesek	61,7	62,4	62,5	62,5	58,1	58,5	58,9	52,9	54,3	55,4
Népesség (ezer fő)	10 200	9 878	10 001	10 125	9 237	9 706	10 174	7 553	8 634	9 714

A táblázat szerint a magas bevándorlási többletekre szükség van abból a szempontból, hogy hosszú távon ez akadályozza meg az aktív korúak véges létszámzsugorodását. Ugyanakkor a jelentős számú bevándorló hullámszerűen

vonul végig a korosztályokon. Így rövid távon a fiatal munkavállalókat amúgy is sújtó munkanélküliség növekedését okozhatja, középtávon pedig az idősebb munkavállalóknál okozhat túltelítettséget. Mindez időzítési kérdéseket vethet fel a vándorlás kezelésében.

3. A külföldi eredetű bevándorló, Magyarországon tartózkodó népesség előrebecslése

A külföldi eredetű népesség modellezéséhez a Magyarországon tartózkodó külföldiek 2001. évi állományából fogunk kiindulni. Meg fogjuk becsülni, hogy a magyarországi átlagtermékenység, várható élettartam, illetve ezek *közepes hipotézisei* mellett mekkora lehet a jövőben *ennek és a jövőben hozzánk érkező* külföldi eredetű népességnek az összesített létszáma, nemek és életkor szerinti megoszlása.

A külföldi eredetű népesség előrebecslésénél figyelmen kívül hagyjuk azt a tényt, hogy időközben magyar állampolgárrá válhatnak. Az egyszerűség kedvéért eltekintünk attól is, hogy magyar állampolgárként majdan ki is vándorolhatnak. Továbbá a külföldi bevándorló nők gyermekeit is külföldi eredetűnek tartjuk, függetlenül a gyermek apjának státusától, ellentétben a külföldi férfi és magyar nő vegyes házasságában születő gyermekektől, akik értelmezésünk szerint nem számítanak bele a külföldi eredetű népességbe.

A 2. táblázat alapján az utóbbi években a külföldiek vándorlási egyenlege 18 ezer főnek vehető. Ezt megelőzően alacsonyabb és magasabb szintek is előfordultak. A +18 ezer fős szintet tekintjük közepes feltételezésnek a jövőre vonatkozóan. A külföldiek vándorlási egyenlegét bevándorlókra és kivándorlókra bontjuk fel. A 18 ezer fős egyenleghez a statisztika alapján 20 ezer fő bevándorlót és 2 ezer fő kivándorlót társítunk. A vándorlók kormegoszlásai ezekben a modellszámításokban megegyeznek a 2000–2001. évi átlagokkal (lásd a IV. ábrát).

A modellszámításokban szabályos népesség-továbbszámítást végzünk, ezért szükségünk van a külföldi eredetű népesség termékenységeinek és halandóságának hipotéziseire. Egyéb információ híján azzal számolunk, hogy a bevándorló népesség termékenysége és halandósága megegyezik a hazai átlaggal.

Technikailag a külföldi eredetű népesség becsléséhez a 2001. január 1-jén külföldi állampolgárként Magyarországon tartózkodókból indultunk ki. Évről-évre hozzávettük a bevándorló külföldieket és az állomány nőtagjaitól származó élveszületéseket, levontuk a kivándorló külföldieket és az állományból származó halálozásokat. Az eredményt közelítőleg a 21. század eleje óta bevándoroltak népességcsoportjának tekintjük. Nem vagyunk tekintettel a különböző integrációs fokozatokra sem (pl. magyar állampolgárság megszerzése), ezért beszélünk külföldi **eredetű** népességről.

Nyilvánvaló, hogy a 2001. január 1-jei induló létszám, a 100 ezer fő, lényegesen kevesebb annál, ahányan a rendszerváltozás óta betelepültek. Mégis célszerű ebből a számból kiindulni, mert az 1990-es évek adatai, különösen 1995-ig, bizonytalanok. Célunk az, hogy *demonstráljuk, legalább* mekkora és milyen összetételű külföldi eredetű népesség halmozódik fel Magyarországon.

Ez a résznépesség számosabb, mint azt az előzőekben vizsgált vándorlási különbségek jeleznek. Ennek oka, hogy a 2. fejezetben vizsgált vándorlási különbségek tartalmazzák – a multiplikációs hatással együtt – a kivándorlókat is.

Az eredményeket a Függelék 4. táblázata tartalmazza.

3.1. A külföldi eredetű népesség száma

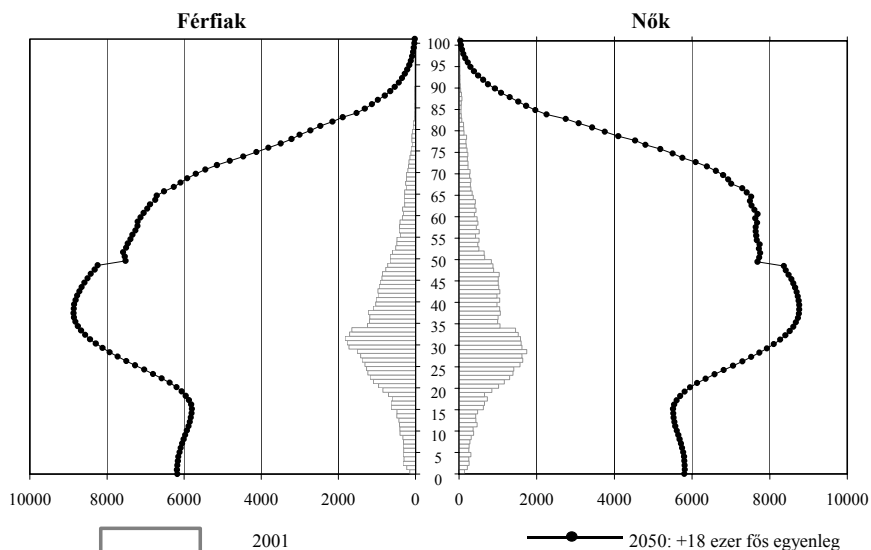
A fiatal korösszetételű induló állomány (III. ábra) az évenkénti, jelentős nagyságú vándorlási egyenleggel növelve, hozzávéve a természetes szaporulatot, előrevetíthetően egy igen dinamikus, erősen növekvő résznépességet képez. Kis túlzással azt lehet mondani, hogy a külföldi eredetű népesség *robbanásszerű* növekedésére lehet számítani a következő időszakban.

Az előrebecsült létszámok mindenesetre ezt támasztják alá. A +18 ezer fős vándorlási egyenleg mellett 2010-re 300, 2020-ra 500 ezres, 2050-re 1,1 milliós lehet a külföldi eredetű résznépesség nagysága. Ez a résznépesség ötven év alatti megtízszereződését jelenti.

Vessük össze ezeket a létszámokat a megfelelő, teljes népességre vonatkozó modellszámítással. A +10 ezer fős teljes vándorlási egyenleggel számoló 2. modellhez társítható a külföldi eredetű népesség szóban forgó, +18 ezer fős számítása, feltételezve a magyar állampolgárok –8 ezer fős évenkénti egyenlegét. Azt láthatjuk, hogy ebben a párosításban 13 százalékot tenne ki a külföldi eredetű népesség a század közepére.

3.2. A külföldi eredetű népesség korösszetétele

Ilyen dinamikusan növekvő résznépességben azt várjuk, hogy minden korcsoport létszáma erősen emelkedik, és ez így is van, bár a mértékek eltérőek. A 0–19 évesek száma 17 ezerről 233 ezerre, 14-szeresére; a 20–64 évesek száma 86 ezerről 706 ezerre, 8-szorosára; a 65+ évesek száma 7 ezerről 197(!) ezerre, 27-szeresére nőne 50 év alatt.

VI. A külföldi eredetű népesség korpiramisa, 2001, 2050
 Age pyramid of the population of immigrant origin, 2001, 2050

A korfa egy viszonylag idős népességet állít elénk. Valóban, az itt-tartózkodók átlagos életkora 2001-ben 35 év felett volt, alig pár évvel maradt el a teljes népesség átlagos korától. 2050-ben a helyzet hasonló lesz, a külföldi eredetű népesség csaknem „együtt öregszik” a teljes népességgel.

A bevándorlók szűken értelmezett felfogásból gazdasági hasznot hoznak a befogadó országnak. Érdekes megnézni a külföldi eredetű népességben a függőségi arányokat. Amennyiben azok jóval kedvezőbbek a teljes népességénél, akkor azt mondhatjuk, hogy a bevándorlók megkönnyítik a nem-bevándorolt népesség eltartását.

A 2001. évi induláskor ez az összefüggés fennáll. A külföldi eredetű népesség függőségi rátája (0-19 évesek és 65+ évesek / 20-64 évesek) 0,28, kevesebb, mint fele a teljes népességre számítottak, ami 0,62. Ám az idő előrehaladásával gyors ütemben nő az eltartási kötelezettség: 2050-ben már közel kerül a 0,7-hez, bár a teljes népességé még ennél is nagyobbak várható.

Igen érdekesen alakul a külföldi eredetű népesség száma akkor, ha megváltoztatjuk a bevándorlók korösszetételét, több fiatalot és időset „hozunk be”, kevesebb aktív korút. Praktikusan ez a családok vándorlásának előmozdításával és a nyugdíjas bevándorlók „csábításával” lehetséges. Lényegében az adódik, hogy egy jelentős bevándorlási többlet előmozdítása, ugyanakkor a honi mun-

kaerőpiac védelme szempontjából érdemes a bevándorlók demográfiai összetételében ilyen módosulásokon gondolkodni. A módosított korösszetétellel kevesebb lenne a külföldi eredetű népesség, jóval kevesebb lenne benne az aktív korú, de az idősek száma nem változna. Ez abból adódik, hogy kevesebb gyermeke születne a bevándorlóknak, és közülük várhatóan többen haláloznának el.

Végül a 4. táblázat felhívja a figyelmet a bevándorlás korlátaira is. A számított, több mint egy milliós külföldi eredetű népesség ugyanis – feltételezve a források változatlanságát – több mint 600 ezer fő magyar nemzetiségű polgár Magyarországra történő vándorlását is jelentené. Ez – a természetes fogyással együtt – maga után vonná a szomszédos országok magyar nemzetiségű lakosságának megfeleződését a következő időszakban.

Összefoglalás

1. Magyarországon szükség van a nemzetközi vándorlás jelentős pozitív hatására a népességfejlődés egyes kedvezőtlen tendenciáinak – az alacsony természetes reprodukció okozta létszámcsökkenésnek és a korstruktúra öregedésének – mérséklésére. E nélkül 20 százalékos népességsökkenés, 30 százalékhoz közel álló idős arányok, felszökő eltartási (függőségi) arányok becsülhetők a század közepére.
2. Az igen jelentős nagyságú, évi +30 ezer fős bevándorlási többletek számottevően javítják a demográfiai kondíciókat, ugyanakkor a bevándorlók igen nagy nyomást fejtenek ki a munkaerőpiacra. Egy állandósult magas szintű bevándorlás, változatlan gazdasági aktivitás mellett, hullámhegy-szerűen vonul végig a munkavállaló korosztályokon, jelentős feszültségeket keltve a munkaerő-piacon.
3. A nemzetközi vándorlás az a tényező, amelytől a jövőbeni népességfejlődés „karaktere” függ. A természetes reprodukcióra tett „józan” feltételezések mellett csakis egy emelt szintű bevándorlás jelentheti a népességfejlődés konszolidálását. Ez viszont feltételezi, illetve maga után vonja új demográfiai-társadalmi helyzet kialakulását: sok százezer, akár milliós nagyságrendű külföldi eredetű népesség integrálásának szükségességét.
4. A nemzetközi vándorlás önmagában nem oldja meg a népességfejlődés problémáit. Reális mértékei mellett csak lassul, de nem áll meg a létszámcsökkenés, mérséklődik, de továbbra is alaptendencia marad az elöregedés. A demográfia fejlődés fenntarthatósága továbbra is erősen a gyermekvállalás és a hosszabbodó élettartam függvénye marad.
5. A nemzetközi vándorlás figyelembe vehető mértékei dinamikusan növekvő, hosszabb távon létszámában és arányában is számottevő külföldi

eredetű népesség kialakulásával járnak. A létszáma megtízszereződik, aránya pedig 10% fölé emelkedik a század első felében.

6. Demográfiai hatásában, a munkaerő-piaci nyomás csökkentése érdekében egyaránt ajánlható a családok bevándorlásának ösztönzése és a nyugdíjasok betelepülésének könnyítése. Rendkívül érzékeny probléma viszont a szomszédos országok magyarságának Magyarországra történő esetleges tömeges vándorlása.

A nemzetközi vándorlás létezik és módosítja az egyes országok demográfiai jellemzőit. Mértékei Magyarországon is olyanokká váltak, hogy nem tekinthetünk el figyelembevételétől a népességi jövőkép kialakítása során sem. A tanulmányban ismertetett modellszámítások aláhúzzák a nemzetközi vándorlás fontosságát a hosszabb távú népességfejlődésben.

Reális vándorlási feltételezéseket alkalmazva kitűnik, hogy a migráció révén a magyarországi népességfejlődés „fenntarthatóbbá” válik. Korlátozza a népességszökkenést, valamennyire akadályozza a öregedést, de egyik trendet sem fordítja meg. *A termékenységre és a halandóságra is fennáll, hogy reálisan várható esetleges kedvező jövőbeli alakulásuk önmagában hosszabb távon nem elégséges egy harmonikus magyarországi népességfejlődés biztosítására. Ezért végső konklúziónk az lehet, hogy migrációs politikánkat demográfiai szempontból is releváns politikaként szükséges értelmezni és működtetni, hiszen ez is jelentősen enyhítheti népesedési tendenciáink kedvezőtlen voltát.*

FÜGGELÉK

1. Modellszámítás: Népesség-előrebecslés, 2001–2050
2. Modellszámítás: Népesség-előrebecslés, 2001–2050
3. Modellszámítás: Népesség-előrebecslés, 2001–2050
4. Modellszámítás: Népesség-előrebecslés, 2001–2050

APPENDIX

1. Model calculation: Population projection 2001–2050
2. Model calculation: Population projection 2001–2050
3. Model calculation: Population projection 2001–2050
4. Model calculation: Population projection 2001–2050

Tárgyszavak:

Nemzetközi vándorlás
Népességelőrejelzés

IMPACT OF INTERNATIONAL MIGRATION ON HUNGARIAN POPULATION CHANGES

1. modellszámítás

A népesség előrebecslése, 2001–2050

Termékenység: közepes
 Halandóság: közepes
 Vándorlási egyenleg: –10 ezer fő

Jellemzők	2001	2010	2020	2030	2040	2050
Népesség száma I.1.-én	10200298	9877534	9482244	8945214	8269918	7552696
Élvezületés	97047	98473	88734	74718	70015	62606
Halálozás	132183	125647	124098	127876	131076	125264
Vándorlási egyenleg	9691	-10000	-10000	-10000	-10000	-10000
Átlagos gyermekszám	1,31	1,43	1,57	1,60	1,60	1,60
Férfi élettartam	68,2	71,1	73,5	74,9	75,8	76,6
Női élettartam	76,6	78,7	80,3	81,3	82,0	82,6
Természetes szaporodás	-35136	-27174	-35364	-53158	-61061	-62658
Tényleges szaporodás	-25445	-37174	-45364	-63158	-71061	-72658
Összevont korcsoportok (fő)						
0–19	2360389	2061441	1899209	1740450	1516766	1372097
20–64	6294929	6163218	5664488	5202241	4681662	3994825
65+	1544980	1652875	1918547	2002523	2071490	2185774
20–59	5760685	5573692	5028268	4629443	3969419	3470525
60+	2079224	2242401	2554767	2575321	2783733	2710074
Összevont korcsoportok (%)						
0–19	23,1	20,9	20,0	19,5	18,3	18,2
20–64	61,7	62,4	59,7	58,2	56,6	52,9
65+	15,1	16,7	20,2	22,4	25,0	28,9
20–59	56,5	56,4	53,0	51,8	48,0	46,0
60+	20,4	22,7	26,9	28,8	33,7	35,9
Öregedési index (60+/0-19)	0,88	1,09	1,35	1,48	1,84	1,98

2. modellszámítás

A népesség előrebecslése, 2001–2050

Termékenység: közepes
 Halandóság: közepes
 Vándorlási egyenleg: +10 ezer fő

Jellemzők	2001	2010	2020	2030	2040	2050
Népesség száma I.1.-én	10200298	10001099	9831129	9535067	9103689	8633542
Élvezületés	97047	100705	94679	82943	80379	75409
Halálozás	132183	126474	126351	131780	136865	133390
Vándorlási egyenleg	9691	10000	10000	10000	10000	10000
Átlagos gyermekszám	1,31	1,43	1,57	1,60	1,60	1,60
Férfi élettartam	68,2	71,1	73,5	74,9	75,8	76,6
Női élettartam	76,6	78,7	80,3	81,3	82,0	82,6
Természetes szaporodás	-35136	-25769	-31672	-48837	-56486	-57981
Tényleges szaporodás	-25445	-15769	-21672	-38837	-46486	-47981
Összevont korcsoportok (fő)						
0–19	2360389	2089790	1981737	1884434	1711921	1611265
20–64	6294929	6245765	5894699	5591403	5233333	4690701
65+	1544980	1665544	1954693	2059230	2158435	2331576
20–59	5760685	5651076	5249645	5001277	4483735	4103354
60+	2079224	2260233	2599747	2649356	2908033	2918923
Összevont korcsoportok (%)						
0–19	23,1	20,9	20,2	19,8	18,8	18,7
20–64	61,7	62,5	60,0	58,6	57,5	54,3
65+	15,1	16,7	19,9	21,6	23,7	27,0
20–59	56,5	56,5	53,4	52,5	49,3	47,5
60+	20,4	22,6	26,4	27,8	31,9	33,8
Öregedési index (60+/0-19)	0,88	1,08	1,31	1,41	1,70	1,81

3. modellszámítás

A népesség előrebecslése, 2001–2050

Termékenység: közepes
 Halandóság: közepes
 Vándorlási egyenleg: +30 ezer fő

Jellemzők	2001	2010	2020	2030	2040	2050
Népesség száma I.1.-én	10200298	10124688	10179992	10124825	9937264	9714002
Élvezületés	97047	102938	100622	91163	90727	88193
Halálozás	132183	127296	128631	135698	142648	141510
Vándorlási egyenleg	9691	30000	30000	30000	30000	30000
Átlagos gyermekszám	1,31	1,43	1,57	1,60	1,60	1,60
Férfi élettartam	68,2	71,1	73,5	74,9	75,8	76,6
Női élettartam	76,6	78,7	80,3	81,3	82,0	82,6
Természetes szaporodás	-35136	-24358	-28009	-44535	-51921	-53317
Tényleges szaporodás	-25445	5642	1991	-14535	-21921	-23317
Összevont korcsoportok (fő)						
0–19	2360389	2118104	2064159	2028221	1906785	1849989
20–64	6294929	6328329	6124986	5980715	5785102	5386524
65+	1544980	1678255	1990847	2115889	2245377	2477489
20–59	5760685	5728479	5471098	5373253	4998097	4736080
60+	2079224	2278105	2644735	2723351	3032382	3127933
Összevont korcsoportok (%)						
0–19	23,1	20,9	20,3	20,0	19,2	19,0
20–64	61,7	62,5	60,2	59,1	58,2	55,5
65+	15,1	16,6	19,6	20,9	22,6	25,5
20–59	56,5	56,6	53,7	53,1	50,3	48,8
60+	20,4	22,5	26,0	26,9	30,5	32,2
Öregedési index (60+/0-19)	0,88	1,08	1,28	1,34	1,59	1,69

4. A külföldi eredetű népesség modellszámítása

A népesség előrebecslése, 2001–2050

Termékenység: közepes
 Halandóság: közepes
 Vándorlási egyenleg: 18 ezer fő

Jellemzők	2001	2010	2020	2030	2040	2050
Népesség száma I.1.-én	110028	287127	499648	714628	929356	1136554
Élvezületés	1792	4440	6444	8262	10449	12094
Halálozás	775	1646	2931	4748	7195	10179
Vándorlási egyenleg	17518	18000	18000	18000	18000	18000
Átlagos gyermekszám	1,31	1,43	1,57	1,60	1,60	1,60
Férfi élettartam	68,2	71,1	73,5	74,9	75,8	76,6
Női élettartam	76,6	78,7	80,3	81,3	82,0	82,6
Természetes szaporodás	1017	2794	3513	3514	3254	1915
Tényleges szaporodás	18535	20794	21513	21514	21254	19915
Összevont korcsoportok (fő)						
0–19	16956	53838	109884	154897	193195	233424
20–64	85665	214037	349425	486361	608894	705648
65+	7397	19232	40316	73332	127191	197339
20–59	82118	204648	328808	449545	548933	633459
60+	10944	28621	60933	110148	187152	269528
Összevont korcsoportok (%)						
0–19	15,4	18,8	22,0	21,7	20,8	20,5
20–64	77,9	74,5	69,9	68,1	65,5	62,1
65+	6,7	6,7	8,1	10,3	13,7	17,4
20–59	74,6	71,3	65,8	62,9	59,1	55,7
60+	9,9	10,0	12,2	15,4	20,1	23,7
Öregedési index (60+/0-19)	0,65	0,53	0,55	0,71	0,97	1,15